gemeente Bunnik

RAADSVOORSTEL

Raadsvergadering
23 maart 2023

Zaaknummer
1224743

Onderwerp: Doordecentralisatie beschermd wonen: Regioplan

Aan de raad,

Onderwerp
Doordecentralisatie beschermd wonen: Regioplan

Gevraagde beslissing

1. Het Regioplan U16 Beschermd Wonen vast te stellen.

2. Een bedrag van € 40.209 beschikbaar te stellen voor 2023 voor het inzetten van lokale Wmo-voorzieningen ter voorkoming van instroom in beschermd wonen en dit te dekken uit het regionale budget voor lokaal maatwerk.

Grondslag

- Wet maatschappelijke ondersteuning

Inleiding
Het bieden van beschermd wonen en maatschappelijke opvang aan inwoners met een psychische kwetsbaarheid is sinds 2015 een taak die voortkomt uit de Wmo. Deze taak is in de U-16 regio nu nog belegd bij centrumgemeente Utrecht. Vanaf 1 januari 2024 worden de taken en de financiële middelen voor beschermd wonen door-gedecentraliseerd naar de afzonderlijke gemeenten. Deze doordecentralisatie is door het Rijk al enkele keren uitgesteld maar het is nu zeker dat deze per 1 januari 2024 doorgaat.
Voor een goede overdracht en het maken van eerlijke afspraken is het belangrijk om regionale samenwerkingsafspraken te maken. Dit is ook een verplichting die door het Rijk is opgelegd.
In het Regioplan staan deze (financiële) afspraken, in de Samenwerkingsovereenkomst staan de juridische afspraken beschreven. Het uitvoeringsprogramma bevat de praktische vertaling van de doelstellingen van het Regioplan.

Beoogd effect
Met het regioplan, de samenwerkingsovereenkomst en het uitvoeringsplan maken de 16 samenwerkende gemeenten eerlijke afspraken over de wijze van samenwerking en de financiering van het beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Met deze financiële en juridische afspraken zijn de gemeenten in staat meer regie en verantwoordelijkheid te nemen voor de zorg voor de eigen inwoners. Ook bereiken we dat de beschermd wonen voorzieningen beschikbaar blijven voor de inwoners die deze ondersteuning nodig hebben. De financiële afspraken worden gemaakt onder de voorwaarde dat de raad van Utrecht akkoord gaat met het beschikbaar stellen van de gehele BW-rijksbijdrage vanaf 1 januari 2024.
Dit betekent dat als de raad van Utrecht hier niet mee akkoord gaat, de begroting voor 2024 aangepast moet worden. Dit gaat met name over de kosten lokaal maatwerk. De voorziening BW komt hiermee niet financieel in de knel.

Argumenten

Inhoudelijke argumentatie
Regioplan
De achterliggende reden van de doordecentralisatie is het aanjagen van een inhoudelijke beweging. Deze beweging is ingezet met het rapport van de commissie Dannenberg en is een beweging waarbij de cliënten minder lang en minder vaak in instellingen verblijven en vaker in hun eigen huis of andere woonplek in de wijk wonen. Om dat mogelijk te maken is lokale sturing en aansluiting bij de lokale situatie belangrijk. Doordat de gemeenten per 2024 eigen budget krijgen, wordt dat makkelijker.
De regiogemeenten zijn vanaf 1 januari 2024 verantwoordelijk voor hun eigen inwoners die een beschermd woonvoorziening nodig hebben. Het gaat daarbij alleen om nieuwe cliënten. De cliënten die al voor 2024 in een beschermde woonvorm verbleven, blijven de financiële verantwoordelijkheid van de centrumgemeente, in ieder geval tot het einde van hun indicatie. De verschuiving van de budgetten van de centrumgemeente naar de lokale gemeenten gaat stapsgewijs en over een periode van 7 jaar.
Op dit moment heeft de centrumgemeente Utrecht namens de 16 gemeenten contracten afgesloten met aanbieders voor het bieden van beschermd thuis, beschermd verblijf en bovenregionaal beschermd wonen. Deze contracten kunnen verlengd worden tot en met 2028.
Het is belangrijk dat deze voorzieningen beschikbaar blijven voor alle inwoners uit de U-16 die dit nodig hebben. Daarom is het belangrijk om de afspraken te maken over de samenwerking tot en met 2028. Hierbij is wel afgesproken dat er tussentijds geëvalueerd wordt om te bezien of deze afspraken bijgesteld moeten worden.

Kaders
In het regioplan staan de kaders waarbinnen we in U-16 verband samen blijven werken aan de transformatie en transitie van Beschermd Wonen. Deze kaders bestaan uit afspraken over de financiën (zie hieronder) en over de governance structuur, ook de wijze van evalueren staat benoemd.
Er is gekozen voor een lichtere overlegstructuur. De governance structuur voor de U-16 voor Maatschappelijke opvang en beschermd wonen blijft gebaseerd op het collegemodel.
Dit betekent dat het zwaartepunt van de bestuurlijke samenwerking ligt bij de wethouders (in het Regionaal Bestuurlijk Overleg) en dat de besluitvorming primair ligt bij de afzonderlijke colleges en gemeenteraden van de gemeenten.
De samenwerkingsovereenkomst en het uitvoeringsprogramma haken aan op deze kaders.

Kosten, baten en dekking
Financieel beeld op regionaal niveau (U16)
Met de invoering van het woonplaatsbeginsel in 2024 worden gemeenten inhoudelijk en financieel verantwoordelijk voor nieuwe cliënten. Elke gemeente ontvangt op basis van het objectieve verdeelmodel het budget om zorg en ondersteuning te realiseren. De gemeente Utrecht blijft het budget voor bestaande cliënten ontvangen. Conform dit Regioplan verzoeken de 15 gemeenten aan Utrecht om ook in 2024 namens hen op te treden als gastheergemeente. Hierdoor blijft gemeente Utrecht vanaf 2024 als gastheergemeente verantwoordelijk voor het uitvoeren van de taken rondom Beschermd Wonen. Dit betekent dat alle raden door goedkeuring van dit regioplan akkoord gaan met de overheveling van het eigen BW-budget aan de gemeente Utrecht vanaf 2024. Alle gemeenten voegen het objectieve BW budget dat zij vanaf 2024 ontvangen, samen met het historische budget dat Utrecht gastheergemeente ontvangt. Op die manier ontstaat het collectieve BW budget van de U16. Het collectieve BW budget van de U16 voor de jaren 2023 en 2024 ziet er als volgt uit:

Collectieve budget U16 beschermd wonen	
2023 (historisch)	€ 88.594.837
2024 (historisch en objectief budget)	€ 88.529.076

**de kleine afname voor 2024 wordt veroorzaakt door de uitname van de WLZ die nog doorwerkt in de BW-rijksbijdrage.*

Er wordt jaarlijks gezamenlijk een werkbegroting BW opgesteld. Deze werkbegroting voor 2023 en 2024 bestaat uit de onderstaande onderdelen:

Begroting	2023	2024
Totale Rijksbijdrage BW	€ 88.594.837	€ 88.529.076
BW zorgkosten totaal	€ 63.343.887	€ 63.343.887
Aanvullende infrastructuur U16		€ 1.787.500
Uitvoeringskosten totaal	€ 3.143.319	€ 3.489.519
Lokaal maatwerk	€ 2.500.000	€ 21.155.170
Ontwikkelbudget U16	€ 1.994.500	€ 277.000
Eigen bijdrage	€ -1.524.000	€ -1.524.000
Totale kosten	€ 69.457.706	€ 88.529.076

**Voor een toelichting van de bovenstaande posten wordt verwezen naar het Regioplan, pagina 16-18.*
***Eigen bijdrage betreft de eigen bijdragen van cliënten.*

2023
In 2023 komen alle middelen voor de begroting uit de Rijksbijdrage BW die Utrecht-Stad als centrumgemeente ontvangt, want BW blijft een verantwoordelijkheid van de gemeente Utrecht. Alle kosten worden hieruit gefinancierd. Daarnaast is er financiële ruimte gecreëerd voor lokaal maatwerk in de regiogemeenten.
Het totaal bedrag van het rijksbudget is ongeveer 18 miljoen hoger dan de werkbegroting omdat Utrecht ontschot begroot, zit dit deel van dit budget in 2023 nog vast de begroting van Utrecht.
Het verschil tussen de werkbegroting en de rijksbijdrage is beschikbaar om tegenvallers op te vangen. Eventuele tekorten boven de rijksbijdrage zullen door alle gemeenten gedekt wordt op basis van de verdeelsleutel naar aantal inwoners.
Budgetten die overblijven op de begroting 2023 worden in 2024 meegenomen in het totale bedrag dat beschikbaar is voor de BW begroting 2024.
Als U16 gemeenten willen we gezamenlijk gaan sturen, we krijgen hiervoor al 2,5 miljoen vanuit het regionale budget voor de 3 regio's. Voor de verdeling van dit budget voor de U16 in 2023 wordt het aantal inwoners per gemeente gehanteerd. Voor gemeente Bunnik is dit een budget van €40.209.
Dit budget kan worden ingezet als substitutie om te voorkomen dat de cliënten in de zware vorm beschermd wonen of in Maatschappelijke Opvang in Utrecht terecht komt. Bijvoorbeeld bij casussen waar er crisisopvang nodig is maar men geen recht heeft op beschermd wonen of er geen plek is en dan bijvoorbeeld op een camping gehuisvest wordt.
Voor 2024 zal het waarschijnlijk om een substantieel hoger bedrag gaan, de precieze hoogte zal blijken uit de meicirculaire. De verwachting is dat elke gemeente budget zal overhouden.

2024
Op 1 januari 2024 is de doordecentralisatie een feit. De situatie verandert dan doordat gemeenten een eigen deel van het BW budget via het objectief verdeelmodel gaan ontvangen. Vanaf 2024 leggen de gemeenten de BW budgetten (het historische budget dat Utrecht ontvangt en de objectieve budgetten die gemeenten ontvangen) bij elkaar. Daarvan bekostigen we gezamenlijk de zorgvoorzieningen en de uitvoeringskosten (o.a.. beleid en toegang), reserveren we een buffer en een U16 ontwikkelbudget. Het overige BW budget wordt voor lokaal maatwerk verdeeld naar de 16 gemeenten voor lokaal maatwerk.

Financiële consequenties samenwerkingsovereenkomst.
Met het tekenen van de Samenwerkingsovereenkomst gaan de U16 gemeenten de verplichting aan om de middelen die zij vanaf 2024 in de Algemene uitkering ontvangen voor beschermd wonen, tot één budget samen te voegen. Pas als dit gezamenlijke budget overschreden wordt, leggen de U16 gemeenten o.b.v. een verdeelsleutel bij.
Er is dus een gezamenlijke begroting, de kosten worden gezamenlijk gedragen en er wordt gezamenlijk gestuurd op de uitnutting van het budget. Hiermee worden de risico’s van de individuele gemeenten sterk teruggebracht.

Financieel beeld voor regio ZOU

Door de financiële afspraken zijn de risico's voor de regiogemeenten grotendeels afgedekt. Alle nieuwe cliënten zullen vanuit het collectieve budget worden gedekt. Daarnaast ontvangt regio ZOU ook middelen voor de uitvoering (beleid en toegang) en lokale maatwerk.

Toegang en beleid
Voor het inschatten van de benodigde capaciteit is uitgegaan van informatie uit het simulatiemodel van Significant (peildatum 15 mei 2022).
Doordat daar de nodige onzekerheden in zitten (bijvoorbeeld de grote groep "herkomst onbekend") hanteren we een bandbreedte tussen de minimaal en maximaal te verwachten nieuwe cliënten op basis van de instroom in 2020 en 2021. Dit levert dan het volgende beeld op:

Aantal nieuwe cliënten	Zuid Oost	
	min	max
Instroom 2020/2021	55	94
Niet gehonoreerde aanvragen 25%	18	31
Totaal nieuw te onderzoeken cliënten	73	125

Verwachte instroom van nieuwe cliënten Beschermd Wonen per Wmo regio.
Verwachte instroom van aantal nieuwe cliënten Beschermd Wonen per jaar voor gemeente Bunnik is 8

Daarnaast is vanuit beleid extra structureel capaciteit nodig om uitvoering te geven aan de ambitie van het regioplan en is daarom meegenomen in de werkbegroting. Vooralsnog gaan we uit van 1 fte per regio in 2023 die kan groeien naar 2 fte in 2024. De kosten voor monitoring en backoffice liggen nu nog bij centrumgemeente Utrecht omdat het daar nog wordt uitgevoerd. Vanaf 2025 komt er weer een nieuwe begroting, de regiogemeenten zijn er nog mee bezig om deze onderdelen te implementeren.
De regio ZOU ontvangt de onderstaande bedragen voor de uitvoering van beschermd wonen voor de jaren 2023 en 2024:

Uitvoeringskosten regio ZOU	**2023**	**2024**
Capaciteit voor beleid, accounthouderschap etc. structureel 2 fte	€ 91.000	€182.000
Capaciteit toegang 1.72 fte	€ 147.000	€147.000
Capaciteit backoffice	€ -	€ -
Capaciteit monitoring	€ -	€ -
Licentiekosten	pm	pm
Beheer van de systemen	€ -	€ -
Overheadkosten	€ 69.585	€ 93.985
Uitvoeringskosten totaal	**€ 307.585**	**€ 422.985**

Lokaal maatwerk
Er wordt in de begroting 2023-2024 ook middelen beschikbaar gesteld voor het lokale maatwerk zoals de doorontwikkeling van verschillende vormen van lokale opvangvoorzieningen (pitstops) en alternatieve woonvormen (kamers met aandacht, samen een thuis en adempauzeplekken etc). Daarnaast hebben we door de lokale inrichting van de toegang eerder zicht op inwoners die mogelijk tot de BW doelgroep behoren en blijft de lokale toegang betrokken bij inwoners in BW. De lokale toegang heeft hierdoor de mogelijkheid om voorliggende voorzieningen uit de Wmo en participatiewet in te zetten. Door de inzet van lichtere vormen van ondersteuning, kan mogelijk duurdere zorg voorkomen worden.

Regio ZOU ontvangt de onderstaande bedragen voor deze ontwikkelingen op lokaal niveau:

Budget ZOU uit werkbegroting	2023	2024	in €
Uitvoeringskosten regio	307.585	422.985	
lokaal maatwerk	504.250	3.884.510	
totaal	811.835	4.307.495	5.119.330

Voor de uitvoering en lokaal maatwerk ontvangt de regio Utrecht €29.288.008 voor de jaren 2023 en 2024.

Regio ZOU ontvangt in totaal een bedrag van € 5.119.330.
Gemeente Bunnik ontvangt in totaal een bedrag van € 40.209 voor 2023. Voor 2024 is dit nog niet bekend.

Juridische consequenties
Volgens de landelijke Norm van Opdrachtgeverschap Beschermd Wonen hebben we als gemeenten in de U-16 de verplichting onze samenwerking en de financiële kaders voor de komende jaren vast te leggen. Deze afspraken gelden alleen ten behoeve van de doordecentralisatie BW. Utrecht blijft voorlopig wel centrumgemeente voor de Maatschappelijke Opvang. Het budget hiervoor wordt ook nog niet door gedecentraliseerd.
Governance
We staan achter de uitgangspunten van de doordecentralisatie en willen als gemeente verantwoordelijk zijn voor de zorg voor onze eigen inwoners. Tegelijkertijd zien we ook dat het organiseren van 24-7 zorg een complexe infrastructuur vraagt, die een regio of een gemeente niet goed alleen kan oppakken. Daarom gaan we een duurzame samenwerking aan, waarbij we (veel meer dan nu) gezamenlijk sturen op de uitvoering van zorg en het zorglandschap.

De samenwerkingsovereenkomst is een vertaling van het Regioplan. Hierin ligt de nadruk op beschermd wonen. Zoals ook al in de Regionale koers staat, overlappen beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Het betreft vaak dezelfde kwetsbare mensen. De ervaringen die we opdoen bij beschermd wonen, zoals de toegang en tijdelijke opvang, nemen we mee in het proces van maatschappelijke opvang.

In 2017 hebben we met elkaar de Regionale Koers Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen in U-16 verband opgesteld. Met de doordecentralisatie per 1 januari 2024 is het noodzakelijk om afspraken over de manier van samenwerken goed vast te leggen. Deze afspraken zijn in de samenwerkingsovereenkomst vastgelegd. Voor deze vorm is gekozen omdat deze het beste past bij de constructieve manier van samenwerken in de U-16.

In de overeenkomst wordt aangesloten bij de huidige overlegstructuur voor de ambtelijke en bestuurlijke afstemming. Voor het uitvoeren van het uitvoeringsprogramma en om te sturen op de beweging zoals die in de Regiokoers verwoord is, wordt een Regionaal (beleid)Team MOBW toegevoegd. Dit geeft elke lokale gemeente zeggenschap in het sturen en monitoren. Veel van de uitvoering zal nog bij Utrecht liggen; zij blijven bijvoorbeeld de backoffice en de regionale toegang organiseren.

Communicatie/Participatie
Bij de ontwikkeling van het regioplan, de samenwerkingsovereenkomst en het uitvoeringsplan zijn beleidsmakers uit alle gemeenten van de U-16 betrokken. We hebben met de zorgaanbieders gesproken en zij hebben aandachtspunten mee gegeven. Ervaringsdeskundigen hebben meegelezen op het uitvoeringsprogramma.
Gedurende het proces zijn verschillende raadsinformatiebijeenkomsten geweest en brieven verstuurd over de voortgang en impact van de doordecentralisatie. Daarnaast is de nieuwsbrief Thuis in de Wijk verstuurd aan belangstellenden.

Het Regioplan, de samenwerkingsovereenkomst en het uitvoeringsprogramma zijn in alle adviesraden van de 5 gemeenten in ZOU besproken en men heeft hierop advies uitgebracht.

De adviesraad sociaal domein van gemeente Bunnik heeft een advies geschreven om in deze fase van de besluitvorming de sociale omgeving nadrukkelijk mee te nemen in de opdracht naar het adviesbureau die het proces faciliteert, omdat ze het een cruciale succesfactor achten, die blijvende aandacht verdient. Gemeente Bunnik heeft dat ter advies voorgelegd en dit zal meegenomen worden in de evaluatie van de werkafspraken die gemaakt zijn tussen zorgaanbieders, woningcorporaties, gemeenten en de sociale dienst over het komen wonen in onze regio. Daarnaast zal gemeente Bunnik in gesprek blijven met de adviesraad sociaal domein over de ontwikkeling in Bunnik.

Bijlagen
- Regioplan U 16 Beschermd Wonen – kaders voor samenwerking

Ter inzage
-

Odijk, 14 februari 2023

Burgemeester en wethouders van Bunnik,

de secretaris	de burgemeester,
dhr. mr. G. Veenhof	dhr. R. van Bennekom

gemeente Bunnik

Nummer

1224743

De raad van de gemeente Bunnik;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 14 februari 2023;

b e s l u i t :

1. Het Regioplan U16 Beschermd Wonen vast te stellen;
2. Een bedrag van € 40.209 beschikbaar te stellen voor 2023 voor het inzetten van lokale Wmo-voorzieningen ter voorkoming van instroom in beschermd wonen en dit te dekken uit het regionale budget voor lokaal maatwerk.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 23 maart 2023,

de plv.-griffier,	de voorzitter,
Dhr. D. Dolmans	dhr. R. van Bennekom

Procedure raadsvoorstel / -besluit

		Digitaal beschikbaar bij griffie
Onderwerp	Doordecentralisatie beschermd wonen: Regioplan	NEE
Bijgevoegde stukken		JA
Ter inzage		NEE
Inhoud besluit B&W	Het vaststellen van het Regioplan U16 Beschermd Wonen	
Datum besluit B&W	14 februari 2023	
In Voorrondes Open Huis	Bespreken	
Bijzonderheden		
Gewenste planning		
Open Huis	9 maart 2023	
Raad	23 maart 2023	
Uiterste datum Raad	Nee	
Agenda Commissie		
Datum bespreking	21 februari 2023	
Opmerkingen		